

Vele gereedschappen voor groene daken in gemeenten

Er is veel vraag naar stimuleringsmogelijkheden voor groene daken. Op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, naar aanleiding van de Motie Kröger/Smeulders over het stimuleren van groene daken, schreven Anne-Marie Bor en Kasper Spaan namens de Green Deal Groene Daken een notitie. Hierin is een breed overzicht geschetst van beschikbare instrumenten en maatregelen op basis van de verzamelde kennis en praktijkervaring binnen de Green Deal.

Onlangs presenteerde Urgenda samen met ruim 700 organisaties een 40-puntenplan aan het Kabinet. 40 Maatregelen om te voldoen aan de uitspraak in de Klimaatzaak: 25 procent CO₂-reductie ten opzichte van 1990 voor eind 2020. "Het doel is de overheid een hand te reiken en te laten zien dat er 700 organisaties achter één of meer maatregelen staan en klaar staan om deze maatregelen uit te voeren. "De overheid zegt dat het moeilijk is," schrijft Urgenda. "En daarom reiken wij ze de hand met oplossingen. Voor de zekerheid leveren we wat extra ideeën aan; Veertig maatregelen die elk individueel minder CO₂-reductie opleveren, maar samen wel genoeg." Ze omschrijven veertig relatief kleine stappen die jaarlijks tussen de 3 en 0,1 Mton CO₂ reduceren. Eén van de maatregelen betreft het vergroenen van daken. Maatregel 10, met een besparing van 0,1 Mton CO₂ is het vergroenen van 10% van het platte dakoppervlak in Nederland.

STIMULERINGSMAATREGELEN

Beleidsmakers en bestuurders bij lokale overheden wordt het stimuleren van groene daken gemakkelijk gemaakt met het werk van de Green Deal Groene Daken. Het enorme netwerk dat er achter deze samenwerking zit had in 'no time' tientallen instrumenten op papier, grotendeels door overheden toe te passen. Procesbegeleider Anne-Marie Bor van de Green Deal: "Naar aanleiding van onze GDGD-meetings en seminars van STOWA, is de lijst een ruwe aanzet. Het overzicht behoeft zeker verdere uitwerking en op sommige punten detaillering, maar laat vooral een veelheid aan mogelijke stimuleringsmaatregelen zien."

De maatregelen geven aan hoeveel potentieel er is om groene daken in Nederland mogelijk te maken. Voor het vakblad *Roofs* geven we onderstaand een kort overzicht van

de instrumenten en verwijzen we naar een uitgebreidere versie die door het netwerk van de Green Deal Groene Daken in de nabije toekomst zal worden uitgewerkt. De Green Deal liep in mei 2019 af en dat werd luister bijgezet met de uitreiking van het Legacy-document aan de Deltacommissaris Peter Glas. Op basis van deze legacy heeft 95% van de partners in de Green Deal Groene Daken aangegeven verder te willen gaan en de lat hoger te willen leggen met het Nationaal Daken Plan. Hiervoor wordt nu met steun van Ministerie van Landbouw Natuur Voedselkwaliteit een Plan van Aanpak opgesteld. "Tijdens de Werkconferentie Nationaal Daken Plan op 25 september bouwen we met vele belangstellenden aan het groeiende netwerk verder," aldus Kasper Spaan, bestuurslid van de Green Deal Groene Daken vanuit Waternet. Spaan: "Als we over het stimuleren van groene daken spreken, hebben we het steeds meer over het slim combineren van functies op daken, voor meerdere maatschappelijke opgaven. Naast groen (biodiversiteit en kwaliteit leefomgeving) zien we combinaties met blauw (klimaatadaptatie met hemelwaterberging en verminderen van hittestress), geel (PV-panelen en de relatie energietransitie) en rood (dakterrassen en sociale gebruikswaarde). We zien dat de meeste functiecombinaties elkaar versterken en tot aantrekkelijke businesscases leiden." Bor: "Voor het borgen van de groene daken in beleid door overheden zien we grofweg 3 routes: Het mogelijk maken van begroeide daken door te bouwen met voldoende draagvermogen. Ten tweede door de prestaties van een perceel, gebied of gebouw expliciet te maken. Schrijf bijvoorbeeld voor welke wateropvang verplicht is, of welke hitteductie of biodiversiteit gewenst is. Het liefst natuurlijk in een slimme combinatie van waterberging en energie of natuur. En als derde zou je een bepaald type groendak expliciet kunnen voorschrijven." ■

Stimuleringsmogelijkheden

Deze lijst met Beleidsmatige (voorschrijvende/dialogische) stimuleringsmogelijkheden door overheden is deels gebaseerd op en/of onderdeel van een hemelwaterafvoer afkoppelbeleid binnen gemeenten en waterschappen.)

1. Eisen meenemen in hemelwaterverordening (straks onderdeel van de Omgevingswet)
2. Meenemen in omgevingsvisie en omgevingsplan
3. Verankeren in bestemmingsplan
4. Communicatie, afkoppelcampagnes, Brochure, Website, Prijsvraag, communitymanagement zoals Amsterdam Rainproof
5. Advies geven met adviseurs groene daken c.q. technische advisering constructies
6. Eisen t.a.v. waterberging op privaat terrein waarderen in Keurregelgeving van het waterschap
7. Opnemen in gezamenlijke ontwikkelambitie tussen overheden en ontwikkelende partijen bij gebiedsontwikkeling (nieuwbouw en transformatie)
8. Waterneutrale bouwvelop: prestatieafspraken waterretentie bij gronduitgifte, idem kavelpaspoort bij zelfbouw (vragen om blauw leidt tot groen)
9. Meenemen in een tender bij gronduitgifte, obv inkleuring en verdeling punten in de EMVI criteria (slimme combinatie van blauwe en groene punten)
10. Meenemen in de grondprijsonderhandeling bij uitgifte, bijvoorbeeld een lagere grondprijs bij goed oplossen van water en hitte
11. Relatie vergunningvrij bouwen, mits retentiecapaciteit of natuurinclusiviteit is geborgd
12. Versnelling procedures (bouwvergunning) bij aanleg groene daken
13. Bouwverordening: regulering aanleg groene daken
14. Verplichting voor alle gemeentelijke gebouwen, voor alle eigen assets: practice what you preach
15. Prestatieafspraken gemeenten en woningbouwcorporaties (hier speelt ook belemmerende regelgeving of overtuiging (verhuurdersheffing))
16. Labels en meetsystemen voor milieuvriendelijkheid kavel en gebouwen. Energielabel, Biodiversiteitslabel, Duurzaamheidslabel, Natuurpuntenlabel, Waterlabel-Instrument, BREEAM, etc.
17. Afkoppelregelingen in combinatie met subsidie breder inzetten op retentiecapaciteit kavel
18. Stimuleer netwerkwaliteit van multifunctionele dakcommunity: leren, innoveren, kennisdelen en uitvoeren
23. Subsidie gedifferentieerd naar blauw (waterbergings- en/of managementprestatie) en/of biodiversiteit (aantal inheemse soorten beplanting)
24. Bijdragen in natura, vouchers
25. Fondsvorming
26. Crowdfunding
27. Cost-sharing
Structurele financiële stimulans om het behoud van een groen dak te belonen
28. Structurele differentiatie via tariefsysteem van de rioolheffing
29. Waterspoor: koppelen aan drinkwaterverbruik
30. Gratis dakscan door verzekeraar of anderen
31. Premie differentiatie door verzekeraar
32. Environmental Impact Bond
33. Impactlening
Nog niet mogelijk, maar wel op de agenda van het Nationaal Daken Plan i.o.
34. Via bouwbesluit: draagvermogen dak conform verdieping eronder. Optimale inkleuring met groen/blauw/geel volgt dan vanzelf.
Nationaal beleid cruciaal om wildgroei op lokaal niveau te voorkomen en marktpartijen te faciliteren (stabiele productontwikkelingsomgeving)
35. Kennisdoorwerking via opleidingsinstututen en marktpartijen over ontwerp, optimalisatie en integratie in bouwkolom van groenblauwe dakvoorzieningen.
36. Btw differentiatie of vrijstelling
37. Hypotheekrente differentiatie
38. Woningabonnement
39. Water- of natuurprestatievergoeding als aanvulling op de energieprestatievergoeding
40. Koppeling WOZ en OZB

Financiële stimulering

Uit: 'Financiële prikkels voor klimaatadaptatie', A. Bor en C. Mesters, (2018)

Enmalige financiële stimulans om de aanleg van een groen dak te stimuleren

19. Enmalige vrijstelling op (deel)heffing
20. Groene leges
21. Investeringsaftrek (MIA/Vamil)
22. Groene lening en groenfinanciering

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl